

Předkládaná disertační práce vychází z funkčního generativního popisu jazyka, se kterým pracuje od 60. let 20. století Pražská škola, a popisuje větnou stavbu vybraných děl německé beletristické literatury s ohledem na slovosled a aktuální členění věty.

Problematikou slovosledu a aktuálního členění větného se již od dvacátých let 20. století zabývali členové Pražského lingvistického kroužku. Teorie aktuálního členění věty, neboli funkční větné perspektivy, byla ve svých počátcích zpracována především zásluhou Viléma Mathesia. Funkční generativní popis jazyka navazuje v mnoha ohledech na principy a učení tohoto seskupení nejvýznamnějších českých i zahraničních lingvistů, v první řadě na funkční přístup k jazyku a ke všem jeho složkám, důležitým principem je i generativní pojetí syntaxe.

Práce je rozdělena na část teoretickou a materiálovou. V teoretické části se pozornost obrací nejprve k německé lingvistické tradici. Zde je podán vývoj německé jazykovědy zabývající se otázkami slovosledu a aktuálního členění věty od 19. století až po současnost. Dále jsou analyzovány a srovnány základní německé gramatické monografie s ohledem na jejich zpracování částí o slovosledu a aktuálním členění věty. Následuje srovnání a analýza německých prací, které se přímo věnují tomuto tématu. V závěru teoretické části práce jsou vysvětleny hlavní názorové principy Pražského lingvistického kroužku, zásady funkčního generativního popisu jazyka a přístupu ke zkoumání slovosledu a aktuálního členění věty.

Materiálová část této práce srovnává větnou stavbu v autentických textech německé beletristické literatury 2. poloviny 20. století a v jejich překladech do češtiny - v rozsahu 200 stran německého textu.

Cílem a motivací analýzy větné stavby textů bylo srovnání obou jazyků, prozkoumání aktuálního členění německých vět v porovnání s češtinou se zřetelem k hypotéze o systémovém uspořádání v jazyce.